

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИКО - ФАРМАЦЕВТИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

Циклова комісія професійної та практичної
підготовки відділення «Сестринська справа»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з
навчальної роботи

Наталія БРАГАР

26 серпня 2025

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни **МЕДСЕСТРИНСТВО У ГЕРОНТОЛОГІЇ ТА**
ПАЛІАТИВНІЙ МЕДИЦИНІ

Спеціальність **223 «Медсестринство»**

Освітньо-професійний ступінь **фаховий молодший бакалавр**

Форма навчання **денна**

Кваліфікація- **Сестра медична**

Термін підготовки **3 роки 10 місяців**

Кількість кредитів **2,5**

Загальна кількість годин **75 годин**

з них: лекції **10 годин,**

практичні **40 годин,**

самостійна робота **25 годин.**

Залік (семестр) – **VII**

Програма складена відповідно до
ОПП «Сестринська справа» 2024 р.

Схвалена на засіданні ЦМК
Протокол №1 від «21»серпня 2025 року
Голова ЦМК *sc*

Запоріжжя 2025

«Медсестринство геріатрії та паліативній медицині». Робоча навчальна програма з підготовки фахівців освітньо-професійного ступіню фаховий молодший бакалавр напрямку підготовки 223 «Медсестринство», - Запоріжжя, Медичний фаховий коледж ЗДМФУ, 2025. – 52с.

Укладач: Марина ПОПРАВКО – викладач спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач методист

*Схвалено на засіданні циклової комісії професійної та практичної підготовки відділення «Сестринська справа»
Протокол № 1 від «21» серпня 2025 року.*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму з дисципліни «Медсестринство в геронтології, геріатрії та паліативній медицині» складено для медичних закладів вищої освіти для спеціальності, 223 «Медсестринство» відповідно до ОПП «Сестринська справа» 2024 р.

Навчальним планом для вивчення дисципліни передбачено 75 год, з них лекцій — 10, навчальної практики — 40, самостійної роботи — 25 год.

Актуальність вивчення дисципліни пов'язана зі швидкими темпами постаріння населення в Україні та зростанням кількості геріатричних пацієнтів, збільшенням онкологічних захворювань серед населення та висока смертність від них, що потребує геріатричної та паліативної/хоспісної допомоги.

Медичні сестри мають бути обізнані з особливостями здійснення медсестринського процесу в геріатричній та паліативній медицині, особливостями надання медичної допомоги з урахуванням віку пацієнта, стадіями захворювання.

Позалікарняні форми ведення пацієнта з початковими стадіями захворювання, організація тривалого догляду вдома («терапія виходжування, а не одужання»), запобігання ятрогенії тощо є основними тенденціями сучасної геріатрії. Прогресування захворювання, розвиток неминучої декомпенсації, значне погіршення стану геріатричного пацієнта потребує лікування, спрямованого на зменшення клінічних проявів захворювання та порушень функцій органів і систем — паліативної/хоспісної допомоги. Інтегрований підхід до фармакотерапії та опіки над пацієнтом при множинній патології, пізніх стадіях невиліковного захворювання варто розглядати як один з оптимальних варіантів вирішення проблем кожного пацієнта зокрема. Одним із важливих аспектів, що сприятиме успішній профілактичній і лікувальній роботі з цими категоріями пацієнтів, є формування вмінь у майбутньої медичної сестри щодо встановлення психологічного контакту як із самим пацієнтом, так із його родиною.

Метою дисципліни є оволодіння медсестринським процесом при догляді за пацієнтами у похилому і старечому віці та при наданні паліативної та хоспісної допомоги.

Медсестринство в геронтології, геріатрії та паліативній медицині як навчальна дисципліна:

- а) ґрунтується на вивченні студентами таких дисциплін: «Анатомія людини», «Фізіологія», «Мікробіологія», «Фармакологія та медична рецептура», «Основи медсестринства», «Основи психології та міжособове спілкування»;
- б) інтегрується з такими дисциплінами: «Медсестринство у внутрішній

медицині», «Медсестринство в хірургії», «Медсестринство в онкології», «Медсестринство в дерматології та венерології», «Медсестринство в сімейній медицині», «Медсестринство в оториноларингології», «Медсестринство в офтальмології» тощо.

Види навчальних занять:

- лекції;
- навчальна практика під керівництвом викладача;
- самостійна робота студентів.

Теми лекційного курсу розкривають класифікацію, особливості здійснення медсестринського процесу при догляді за геріатричними пацієнтами, профілактику загострень, принципи фармакотерапії в геріатрії.

Начальна практика під керівництвом викладача передбачає:

- удосконалення практичних навичок з догляду за пацієнтами геріатричних вікових груп з різними нозологічними формами хронічних хвороб;
- набуття практичних навичок з догляду за пацієнтами при здійсненні паліативної та хоспісної допомоги;
- формування умінь щодо виявлення проблем пацієнта, виділення серед них пріоритетних та потенційних, складання та реалізація плану медсестринських втручань, їх оцінювання та корекція.

Самостійна позааудиторна робота студентів спрямована на самостійне вивчення літератури з питань етико-деонтологічних особливостей спілкування з пацієнтами похилого та старечого віку, безнадійно хворими пацієнтами та їхніми родичами; виконання індивідуальних завдань викладача з відпрацювання вмінь та навичок надання допомоги, зокрема й паліативної, пацієнтам та членам їхніх родин.

Засвоєння тем контролюється викладачем на навчальній практиці. Для визначення рівня підготовки студентів застосовуються: комп'ютерне тестування, розв'язування ситуаційних задач, ділові ігри, перевірка виконання практичних навичок згідно з алгоритмом тощо.

Після вивчення дисципліни ***студенти повинні знати:***

- вікові анатомо-фізіологічні зміни, що проходять в органах і системах у похилому та старечому віці;
- визначення, етіологію, класифікацію захворювань органів і систем у похилому та старечому віці;
- особливості клінічних проявів захворювань і гострих станів у похилому та старечому віці;
- правила збирання анамнезу та медсестринського обстеження пацієнтів похилого та старечого віку;

- визначення: «паліативна медицина», «паліативна допомога», «хоспісу»;
- філософію паліативної медицини;
- принципи роботи хоспісу;
- психологічні аспекти паліативної допомоги;
- соціальні аспекти паліативної допомоги;
- духовні аспекти паліативної допомоги;
- етико-деонтологічні особливості спілкування з безнадійно хворими пацієнтами та їхніми родичами;
- законодавчі та нормативні документи МОЗ України щодо організації та надання геріатричної, паліативної та хоспісної допомоги населенню.

Студенти повинні вміти:

- забезпечувати лікувально-охоронний, санітарно-протиепідемічний режим у структурних підрозділах лікувально-профілактичних і соціальних закладах із надання адекватної медичної допомоги особам похилого та старечого віку;
- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці в галузі та професійної безпеки;
- виявляти дійсні та супутні проблеми пацієнта;
- передбачати потенційні проблеми пацієнта від тривалого застосування ліків;
- встановлювати медсестринські діагнози при захворюваннях у похилому та старечому віці;
- складати план медсестринських втручань у разі виявлення геріатричних проблем;
- виконувати призначення лікаря;
- виконувати всі види маніпуляцій, передбачені для фаху «медична сестра»;
- проводити підготовку пацієнтів та взяття біологічного матеріалу для проведення підготовки пацієнтів до комп'ютерної томографії, рентгенологічного, ендоскопічного, УЗД та інших методів обстеження;
- здійснювати спостереження, моніторингу стану окремих органів і систем;
- здійснювати догляд, опіку над пацієнтами похилого та старечого віку;
- вести медичну документацію;
- надавати долікарську та невідкладну допомогу при гострих станах;
- лабораторних досліджень;
- проводити санітарно-освітню роботу серед населення з питань профілактичної медицини, пропаганди здорового способу життя, спрямованих на продовження життя та профілактику розвитку захворювань;
- здійснювати медсестринський процес при наданні паліативної допомоги з синдромом хронічного болю;

- здійснювати медсестринський процес при наданні паліативної допомоги інкурабельним онкологічним хворим;
- здійснювати медсестринський процес при наданні паліативної допомоги хворим із вірусом імунодефіциту та туберкульозу;
- володіти прийомами профілактики синдрому емоційного вигорання.

Студенти мають бути поінформовані про:

- структуру захворювань населення України в похилому та старечому віці;
- сучасні теорії старіння;
- особливості перебігу «хвороб у старості»;
- теорії довголіття, роль медичних працівників у їхній реалізації;
- екологічний та санітарно-епідеміологічний стан регіону, країни;
- досягнення в галузі паліативної та хоспісної медицини, що втілюються в практику охорони здоров'я;
- нові лікарські засоби і методи їх застосування в паліативній та хоспісній медицині;
- нові методики організації догляду за пацієнтами в галузі паліативної та хоспісної медицини.

Компетенції

Загальні компетентності	ЗК
Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.	ЗК 3
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК 4
Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	ЗК 5
Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ЗК 6
Здатність спілкуватися іноземною мовою.	ЗК 7
Здатність до міжособистісної взаємодії.	ЗК 8
Спеціальні(фахові) компетентності	СК
Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.	СК 1
Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта.	СК 2
Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності.	СК 3
Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи 9 перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарнопросвітницьку роботу.	СК 4
Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.	СК 5
Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.	СК 6
Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.	СК 7
Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.	СК 8
Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.	СК 9

Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.	СК 10
Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.	СК 11
Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя)..	СК 12
Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів..	СК 13
Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.	СК 14
Здатність до здійснення профілактичних втручань, спрямованих на зменшення інфекційних захворювань серед дорослого та дитячого населення, зокрема вакцинацію згідно з календарем профілактичних щеплень та екстрену імунопрофілактику, включаючи її популяризацію.	СК 15
Знання та розуміння	
Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.	РН 1
Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.	РН 2
Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.	РН 3
Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативноправовими документами	РН 4
Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.	РН 5
Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.	РН 6
Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками під час здійснення професійної діяльності.	РН 7
Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я	РН 8

пацієнта .	
Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.	РН 9
Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.	РН 10
Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.	РН11
Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги .	РН 12
Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.	РН 13
Здійснювати заходи щодо збереження репродуктивного здоров'я населення з метою покращення демографічної ситуації.	РН 14
Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацію реконвалесцентів та диспансеризацію пацієнтів.	РН 15
Вживати заходи, спрямовані на специфічну та неспецифічну профілактику захворювань.	РН 16
Вживати протиепідемічні заходи в осередку інфекційних та особливо небезпечних захворювань при здійсненні професійної діяльності.	РН 17
Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.	РН 18
Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.	РН 19

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

навчальної дисципліни «Медсестринство в геронтології, геріатрії та паліативній медицині»

Назви розділів і тем	Всього годин	Кількість годин за видами занять			
		З викладачем			
		Всього	Лекцій	П/з, С/з	с/р, інд/р
Змістовий розділ 1 Основи геронтології та геріатрії					
	48	34	10	24	14
Тема 1. Основи геронтології. Основні завдання геріатричної допомоги в Україні. Роль медичної сестри в її організації. Охорона праці в галузі	4	2	2	-	2
Тема 2. Медсестринський процес при захворюваннях серцево-судинної системи в похилому та старечому віці	8	6	2	4	2
Тема3. Медсестринський процес при захворюваннях органів дихання, кровотворної, сечової та статевих систем у похилому та старечому віці	8	6	2	4	2
Тема4. Медсестринський процес при захворюваннях органів травлення в похилому та старечому віці	8	6	2	4	2
Тема5. Медсестринський процес при захворюваннях ендокринної системи в похилому та старечому віці	8	6	2	4	2
Тема6. Медсестринський процес при захворюваннях опорно-рухового апарату в похилому та старечому віці	6	4	-	4	2

Тема 7. Медсестринський процес при психоневрологічних захворюваннях, хворобах органів слуху, зору та шкіри в похилому та старечому віці	6	4	-	4	2
Змістовий розділ 2 Основи паліативної медицини					
	27	16	-	16	11
Тема 8. Паліативна та хоспісна допомога. Етико-деонтологічні особливості спілкування з безнадійно хворими пацієнтами та їхніми родичами	6	4	-	4	2
Тема 9. Паліативна допомога при синдромі хронічного болю	7	4	-	4	3
Тема 10. Паліативна допомога інкурабельним онкологічним хворим	7	4	-	4	3
Тема 11. Особливості надання паліативної допомоги пацієнтам з вірусом імунодефіциту людини. Клінічні ознаки наявності ВІЛ-інфекції у хворого на туберкульоз	7	4	-	4	3
Всього годин	75	50	10	40	25

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Змістовий розділ 1.

Основи геронтології та геріатрії

Тема 1.

Вступ. Основи геронтології. Основні завдання геріатричної допомоги в Україні. Роль медичної сестри в її організації. Охорона праці в галузі.

Лекція: 2 год.

ЛЕКЦІЯ 1.1

План

1. Поняття про геронтологію як науку. Основні розділи геронтології — біологія старіння, геріатрія, соціальна геронтологія.
2. Календарний і біологічний вік людини, їх показники для визначення швидкості старіння.
3. Процес старіння та особливості розвитку хвороб у похилому та старечому віці
4. Особливості медсестринського процесу при вирішенні медико-соціальних проблем пацієнта похилого та старечого віку.
5. Участь медсестри в медикаментозному лікуванні геріатричного пацієнта.
6. Охорона праці в галузі.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Геронтологія в сімейній медицині: Навч. посіб. / за заг. ред. проф. Л.С. Бабінець. — Магнолія, 2024. — 510 с.

Додаткова

1. Паліативно-хоспісна допомога: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. — 2-е вид. — К.: ВСВ «Медицина», 2021. — 328 с.
2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар, Л.М. Ковальчук, О.В. Кононов. — 4-е видання. — К. : ВСВ «Медицина», 2018. — 600 с.

Тема 2.

Медсестринський процес при захворюваннях серцево-судинної системи в похилому та старечому віці.

Лекція: 2 год.
Практичне заняття: 4 год.

ЛЕКЦІЯ 2л1

План

1. Вікові зміни в серцево-судинній системі. Гіпертонічна хвороба та артеріальні гіпертензії в похилому та старечому віці, діагностика псевдогіпертензії.
2. Потенційні проблеми, пов'язані із тривалим прийомом гіпотензивних ліків їх вплив на супутню патологію.
3. Поняття про аритмії. Визначення, етіологія, класифікація.
4. Основні клінічні прояви та особливості стенокардії, інфаркту міокарда, хронічної недостатності кровообігу.
5. Гострі кардіологічні стани: гіпертонічні кризи серцева астма, набряк легень, напад стенокардії, інфаркт міокарда, ортостатичний колапс, раптова зупинка серця.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Геронтологія в сімейній медицині: Навч. посіб. / за заг. ред. проф. Л.С. Бабінець. – Магнолія, 2024. – 510 с.

Додаткова

1. Паліативно-хоспісна допомога: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. – 2-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 328 с.
2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар, Л.М. Ковальчук, О.В. Кононов. – 4-е видання. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 600 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2п1 (4г.)

Дати відповіді на запитання:

1. Які змінення відбуваються в серцеве - судинній системі з віком?
2. Перелічіть основні фактори ризику атеросклерозу.
3. Охарактеризуйте особливості клінічних проявів гіпертонічної хвороби в похилому і старечому віці.
4. Ізольована систолічна гіпертензія в літньому віці.
5. Охарактеризуйте особливості клінічних проявів стенокардії в похилому і старечому віці.
6. Охарактеризуйте особливості клінічних проявів інфаркту міокарда в похилому і старечому віці.
7. Охарактеризуйте основні напрямки невідкладної допомоги при гострих серцевих станах.

8. Охарактеризуйте особливості клінічних проявів серцевої недостатності в похилому і старечому віці.

9. Визначте особливості підготовки пацієнтів похилого віку до лабораторних досліджень крові та інструментальних методів обстеження.

10. Чому дотримання правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму, дуже важливо для професійної безпеки медичної сестри.

Формування професійних вмінь та навичок:

1. Виявлення дійсних і супутніх проблем пацієнтів при гіпертонічній хворобі, атеросклерозі, ІХС, недостатності кровообігу.

2. Визначення стану пацієнта та встановлення медсестринських діагнозів за даними медсестринського обстеження.

3. Планування медсестринських втручань при захворюваннях серцево-судинної системи.

4. Підготовка пацієнта до загального клінічного та біохімічного аналізів крові.

5. Підготовка пацієнта до проби з фізичним навантаженням при ішемічній хворобі серця.

6. Асистування лікареві під час інструментальних обстежень геріатричного пацієнта (рентгенографії, УЗД серця, холтерівського моніторингу).

7. Медсестринське спостереження за основними функціональними показниками організму та виконання призначень лікаря.

8. Надання долікарської медичної допомоги при гострих кардіологічних станах вдома та в лікарні (виконання алгоритмів).

9. Оцінювання результатів медсестринських втручань та їх корегування.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Геронтологія в сімейній медицині: Навч. посіб. / за заг. ред. проф. Л.С. Бабінець. – Магнолія, 2024. – 510 с.

Додаткова

1. Паліативно-хоспісна допомога: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. – 2-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 328 с.

2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар, Л.М. Ковальчук, О.В. Кононов. – 4-е видання. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 600 с.

Тема 3.

Медсестринський процес при захворюваннях органів дихання, кровотворної, сечової та статевих систем у похилому та старечому віці.

Лекція: 2 год.

Практичне заняття: 4 год.

ЛЕКЦІЯ 3л1

План

1. Вікові зміни, особливості захворювань органів дихання, їх перебіг в похилому та старечому віці. Визначення, етіологія, класифікація.
2. Медсестринський процес при захворюваннях органів дихання. Планування медсестринських втручань.
3. Вікові зміни, особливості захворювань кровотворної системи, їх перебіг у похилому та старечому віці. Анемії. Визначення, етіологія, класифікація. Планування медсестринських втручань.
4. Медсестринський процес при захворюваннях кровотворної системи. Планування медсестринських втручань.
5. Вікові зміни, особливості захворювань сечової системи, їх перебіг у похилому та старечому віці. Визначення, етіологія, класифікація. Планування медсестринських втручань.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Геронтологія в сімейній медицині: Навч. посіб. / за заг. ред. проф. Л.С. Бабінець. – Магнолія, 2024. – 510 с.

Додаткова

1. Паліативно-хоспісна допомога: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. – 2-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 328 с.
2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар, Л.М. Ковальчук, О.В. Кононов. – 4-е видання. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 600 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3п1 (4г.)

Дати відповіді на запитання:

1. Які зміни органів дихання відбуваються на тлі інволютивних процесів?
2. Визначте особливості перебігу ХОЗЛ, пневмонії, раку легень у похилому та старечому віці.
3. Особливості третього етапу медсестринського процесу при захворюваннях органів дихання у пацієнтів похилого віку.

4. Визначте основні напрямки невідкладної допомоги при задишці, ядусі, легеневій кровотечі.
5. Як підготувати пацієнтів похилого віку до лабораторних досліджень крові та інструментальних методів обстеження при хворобах органів дихання.
6. Які вікові зміни органів кровотворної системи відбуваються в похилому та старечому віці?
7. Визначте особливості перебігу анемій у геріатричних пацієнтів.
8. Медсестринське обстеження пацієнтів при даній патології, визначення проблем.
9. Приведіть приклади медсестринських діагнозів при захворюваннях органів кровотворної системи.
10. Охарактеризуйте вікові зміни органів сечової системи які відбуваються в похилому та старечому віці?
11. Визначте особливості перебігу захворювань сечової системи.
12. Визначте особливості підготовки пацієнтів похилого віку до лабораторних досліджень крові та інструментальних методів обстеження при захворюваннях сечової системи.
13. Яка роль медсестри в лікуванні, догляді, наданні допомоги, навчанні пацієнта та членів його родини само- та взаємодогляду.

Формування професійних вмінь та навичок:

1. Виявлення дійсних та супутніх проблем пацієнтів похилого та старечого віку при захворюваннях органів дихання, кровотворної та сечової і статевих систем у пацієнтів похилого та старечого віку.
2. Встановлення медсестринських діагнозів.
3. Визначення стану здоров'я пацієнта за показаннями медсестринського обстеження.
4. Підготовка пацієнтів похилого віку до лабораторних (харкотиння на загальний клінічний аналіз, бактеріологічне дослідження, антибіотикограма) та інструментальних (рентгенографія, бронхоскопія плевральної пункції) методів обстеження.
5. Асистування лікареві під час інструментальних обстежень геріатричного пацієнта (фібробронхоскопії, рентгенографії, пікфлоуметрії, спірометрії тощо).
6. Підготовка пацієнтів до інструментальних і лабораторних досліджень, асистування лікареві під час стерильної пункції, виконання призначень лікаря.
7. Підготовка пацієнта до лабораторних досліджень (загального аналізу сечі, за Нечипоренком, Зимницьким, бактеріологічного), участь в інструментальних обстеженнях (цистоскопі, урографії).
8. Участь в організації домашнього стаціонару: навчання пацієнта та членів його родини спостереженню за основними функціональними показниками організму, дихальній гімнастиці, само- та взаємодогляду, користуванню, інгалятором.

9. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму, професійної безпеки при виконанні медсестринських втручань.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Геронтологія в сімейній медицині: Навч. посіб. / за заг. ред. проф. Л.С. Бабінець. – Магнолія, 2024. – 510 с.

Додаткова

1. Паліативно-хоспісна допомога: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. – 2-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 328 с.
2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар, Л.М. Ковальчук, О.В. Кононов. – 4-е видання. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 600 с.

Тема 4.

Медсестринський процес при захворюваннях органів травлення в похилому та старечому віці.

Лекція: 2 год.

Практичне заняття: 4 год.

ЛЕКЦІЯ 4л1

План

1. Вікові зміни та особливості захворювань органів травлення в похилому та старечому віці.
2. Гастрити (гострий, хронічний типу А, В), виразкова хвороба (стара, пізня, стареча), рак шлунку. Визначення, етіологія, класифікація. Медсестринське обстеження, діагностика.
3. Дивертикулярна, ішемічна хвороба кишок (гостра та хронічна мезентеріальна ішемія), жовчнокам'яна хвороба, токсичний (медикаментозний) гепатит, цироз печінки. Визначення, етіологія, класифікація. Медсестринське обстеження, діагностика.
4. Невідкладна допомога при шлунково-кишковій кровотечі, перфорації виразки, кровотечі із розширених вен стравоходу, профілактика зневоднення.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Геронтологія в сімейній медицині: Навч. посіб. / за заг. ред. проф. Л.С. Бабінець. – Магнолія, 2024. – 510 с.

Додаткова

1. Паліативно-хоспісна допомога: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. – 2-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 328 с.
2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар, Л.М. Ковальчук, О.В. Кононов. – 4-е видання. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 600 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4п1 (4г.)

Дати відповіді на запитання:

1. Які зміни органів травлення відбуваються на тлі інволютивних процесів?
2. Визначте особливості перебігу гастритів, виразкової хвороби, раку шлунку, у похилому та старечому віці.
3. Визначте особливості перебігу дивертикулярної, ішемічної хвороби кишок у геріатричних пацієнтів.
4. Охарактеризуйте етапи сестринського процесу при хворобах печінки.
5. Особливості третього етапу сестринського процесу при хворобах травлення у літніх пацієнтів.
6. Рефлюксогастроезофагальна хвороба – у пацієнтів похилого віку.
7. Визначте особливості перебігу хвороб жовчного міхура у геріатричних пацієнтів.
8. Охарактеризуйте основні напрямки надання невідкладної допомоги при шлунково-кишковій кровотечі.
9. Охарактеризуйте основні напрямки надання невідкладної допомоги при перфорації виразки.
10. Охарактеризуйте основні напрямки надання невідкладної допомоги при гострому животі.

Формування професійних вмінь та навичок:

1. Визначення дійсних і супутніх проблем. Встановлення медсестринських діагнозів.
2. Визначення стану здоров'я пацієнта при гострих станах за показниками медсестринського обстеження.
3. Складання плану медсестринських втручань у разі захворювання органів травлення геріатричних пацієнтів.
4. Підготовка пацієнта до проведення діагностичних процедур та взяття біологічного матеріалу для лабораторних досліджень (уреазного тесту, шлункового та дуоденального вмісту, калу на приховану кров).
5. Асистування лікареві під час інструментальних обстежень геріатричного пацієнта (рентгенографії, ФГДС із біопсією, колоноскопії, УЗД органів черевної порожнини, інтрагастральної рН-метрії).
6. Проведення медсестринського спостереження за основними функціональними показаннями організму, виконання призначень лікаря.

7. Надання долікарської допомоги вдома та невідкладної допомоги в лікарні при кровотечі з органів травлення, пенетрації, перфорації блюванні.

8. Участь в організації домашнього стаціонару для пацієнтів похилого та старечого віку.

9. Оцінювання результатів медсестринських втручань та їх корекція.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Геронтологія в сімейній медицині: Навч. посіб. / за заг. ред. проф. Л.С. Бабінець. – Магнолія, 2024. – 510 с.

Додаткова

1. Паліативно-хоспісна допомога: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. – 2-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 328 с.

2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар, Л.М. Ковальчук, О.В. Кононов. – 4-е видання. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 600 с.

Тема 5.

Медсестринський процес при захворюваннях ендокринної системи в похилому та старечому віці.

Лекція: 2 год.

Практичне заняття: 4 год.

ЛЕКЦІЯ 5л1

План

1. Вікові зміни, особливості захворювань ендокринної системи, їх перебіг у похилому та старечому віці.

2. Цукровий діабет типу 2: визначення, етіологія, класифікація, чинники ризику, ускладнення. Етапи медсестринського процесу.

3. Медсестринський процес при захворюваннях щитоподібної залози.

4. Планування медсестринських втручань: підготовка пацієнта до проведення лабораторних досліджень (загального клінічного, біохімічного аналізу крові, глюкозотолерантного тесту, добової сечі на глюкозу, рівня гормонів щитоподібної залози тощо) та інструментальних методів обстеження.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Геронтологія в сімейній медицині: Навч. посіб. / за заг. ред. проф. Л.С. Бабінець. – Магнолія, 2024. – 510 с.

Додаткова

1. Паліативно-хоспісна допомога: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. – 2-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 328 с.
2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар, Л.М. Ковальчук, О.В. Кононов. – 4-е видання. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 600 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5п1 (4г.)

Дати відповіді на запитання:

1. Дайте визначення цукрового діабету.
2. Які типи цукрового діабету ви знаєте? Охарактеризуйте їх.
3. В чому особливості клінічної картини цукрового діабету у літніх пацієнтів?
4. Охарактеризуйте основні напрямки лікування цукрового діабету в похилому віці.
5. Які ускладнення цукрового діабету ви знаєте.
6. Принципи надання невідкладної допомоги при гіперглікемічній комі.
7. Принципи надання невідкладної допомоги при гіпоглікемічній комі.
8. Що розуміється під терміном «гіпотиреоз» та «гіпертиреоз»?
9. Які особливості клінічної картини та діагностики гіпотиреозу в пізньому віці?
10. Синдром гіпертиреозу - особливості перебігу, у пацієнтів похилого віку.
11. Основні принципи діагностики та лікування порушень функції щитовидної залози.
12. Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму, професійної безпеки.

Формування професійних вмінь та навичок:

1. Виявлення дійсних та супутніх проблем пацієнтів похилого та старечого віку з захворюваннями ендокринної системи.
2. Встановлення медсестринських діагнозів.
3. Визначення стану здоров'я пацієнта за показаннями медсестринського обстеження.
4. Підготовка пацієнта і взяття крові на ЗАК, БАК, на вміст глюкози, тест толерантності до глюкози, гормонів щитоподібної залози.
5. Підготовка пацієнта і взяття сечі для ЗАС, визначення вмісту глюкози, глюкозуричного профілю.
6. Підготовка пацієнта до проведення ЕКГ, обстеження очного дна, УЗД підшлункової та щитоподібної залози.
7. Проведення медсестринського спостереження за основними функціональними показниками організму, зокрема моніторингування рівня глюкози в крові.
8. Виконання алгоритмів надання невідкладної допомоги при

діабетичних комах, виконання призначень лікаря.

9. Виконання алгоритму надання невідкладної допомоги при гіпоглікемічному стані і комі.

10. Оцінювання результатів медсестринських втручань та їх корекція.

11. Професійна безпека при захворюваннях ендокринної системи.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Геронтологія в сімейній медицині: Навч. посіб. / за заг. ред. проф. Л.С. Бабінець. – Магнолія, 2024. – 510 с.

Додаткова

1. Паліативно-хоспісна допомога: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. – 2-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 328 с.

2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар, Л.М. Ковальчук, О.В. Кононов. – 4-е видання. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 600 с.

Тема 6.

Медсестринський процес при захворюваннях опорно-рухового апарату в похилому та старечому віці.

Практичне заняття: 4 год.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6п1 (4г)

Дати відповіді на запитання:

1. Медсестринське обстеження та діагностика остеопорозу.
2. Догляд за тривало лежачими пацієнтами з переломом шийки стегнової кістки, вирішення супутніх проблем профілактика пролежнів.
3. Роль медичної сестри в медичній і соціальній реабілітації геріатричних пацієнтів з цією патологією. Профілактика побутового травматизму.
4. Правила професійної безпеки медичної сестри при захворюваннях опорно-рухового апарату.

Формування професійних вмінь та навичок:

1. Виявлення дійсних та супутніх проблем пацієнтів похилого та старечого віку.
2. Визначення стану здоров'я пацієнта за показниками медсестринського обстеження, встановлення медсестринських діагнозів.
3. Планування медсестринських втручань при захворюваннях опорно-рухового апарату.
4. Підготовка пацієнта до загального клінічного та біохімічного аналізів крові, виявлення маркерів кісткового метаболізму.
5. Асистування лікареві під час інструментальних обстежень пацієнта

(ультразвукової, рентгенологічної денситометрії).

6.Виконання медсестринського спостереження за основними функціональними показниками організму, виконання призначень лікаря.

7.Дотримання правил техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму, професійної безпеки при захворюваннях опорно-рухового апарату.

8.Організація домашнього стаціонару: навчання пацієнта самостійному ходінню, стоянню, користуванню милицями тощо.

9.Оцінювання результатів медсестринських втручань та їх корекція.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Геронтологія в сімейній медицині: Навч. посіб. / за заг. ред. проф. Л.С. Бабінець. – Магнолія, 2024. – 510 с.

Додаткова

1. Паліативно-хоспісна допомога: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. – 2-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 328 с.

2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар, Л.М. Ковальчук, О.В. Кононов. – 4-е видання. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 600 с.

Тема 7.

Медсестринський процес при психоневрологічних захворюваннях, хворобах органів слуху, зору та шкіри в похилому та старечому віці.

Підсумковий модульний контроль.

Практичне заняття 4 год.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7п1 (4г)

Дати відповіді на запитання:

1.Медсестринське обстеження, діагностика психоневрологічних захворювань.

2. Медсестринське обстеження, діагностика хвороб органів слуху, зору та шкіри в похилому та старечому віці.

3. Роль медичної сестри в медичній і соціальній реабілітації геріатричних пацієнтів з цією патологією.

4. Професійна безпека медичної сестри при захворюваннях психоневрологічної сфери, хворобах органів слуху, зору та шкіри в похилому та старечому віці.

5. Тестовий контроль (30 завдань).

Формування професійних вмінь та навичок:

1. Виявлення дійсних та супутніх проблем пацієнтів похилого та старечого віку, встановлення медсестринських діагнозів.

2. Планування медсестринських втручань при захворюваннях психоневрологічної сфери, хворобах органів слуху, зору та шкіри.
3. Визначення психоневрологічного стану пацієнта похилого та старечого віку, адекватності виконання ним лікувальних призначень.
4. Виконання призначень лікаря, виконання всіх видів маніпуляцій.
5. Дотримання професійної безпеки при захворюваннях психоневрологічної сфери, хворобах органів слуху, зору та шкіри.
6. Організація домашнього стаціонару: навчання членів його родини спостереженню за психічним станом.
7. Оцінювання результатів медсестринських втручань та коригування їх, ведення медичної документації.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Геронтологія в сімейній медицині: Навч. посіб. / за заг. ред. проф. Л.С. Бабінець. – Магнолія, 2024. – 510 с.

Додаткова

1. Паліативно-хоспісна допомога: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. – 2-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 328 с.
2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар, Л.М. Ковальчук, О.В. Кононов. – 4-е видання. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 600 с.

Змістовий розділ 2

Основи паліативної медицини

Тема 8.

Паліативна та хоспісна допомога. Етико-деонтологічні особливості спілкування з безнадійно хворими пацієнтами та їхніми родичами.

Практичне заняття 4 год.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8п1 (4г)

Дати відповіді на запитання:

1. Паліативна медицина: історія розвитку, філософія паліативної допомоги. Роль медичної сестри в паліативній допомозі.
2. Порівняльний аналіз паліативної та радикальної медицини. Основні принципи діяльності хоспісів. Контингент хворих і критерії їх відбору.
3. Форми організації паліативної допомоги. Профілактика професійного та емоційного «вигорання» персоналу хоспісів.
4. Співробітництво медичної сестри з безнадійно хворим пацієнтом та

його родичами.

Формування професійних вмінь та навичок:

1. Проведення порівняльного аналізу паліативної та радикальної медицини.
2. Вміння вирішувати дійсних та потенційних проблем пацієнта.
3. Обстеження паліативних пацієнтів, оцінювання та аналіз симптомів.
4. Вміння вирішувати етичні проблеми, запобігати розвитку конфліктів.
5. Уміння спілкуватися з безнадійно хворими пацієнтами та їхніми родичами з урахуванням етико-деонтологічних аспектів паліативної медицини.
6. Вміння заохотити пацієнта чи членів родини до спілкування та контроль своєї поведінки і стилю спілкування.
7. Використання стандартних планів навчання та догляду за пацієнтом.
8. Психологічний захист з метою профілактики професійного та емоційного «вигорання».

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Геронтологія в сімейній медицині: Навч. посіб. / за заг. ред. проф. Л.С. Бабінець. – Магнолія, 2024. – 510 с.

Додаткова

1. Паліативно-хоспісна допомога: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. – 2-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 328 с.
2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар, Л.М. Ковальчук, О.В. Кононов. – 4-е видання. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 600 с.

Тема 9.

Паліативна допомога при синдромі хронічного болю.

Практичне заняття 4 год.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9п1 (4г)

Дати відповіді на запитання:

1. Фізіологічна роль болю. Типи болю. Причини болю. Принципи контролю за болем.
2. Методи усунення болю. Загальні принципи медикаментозного лікування больового синдрому. Знеболювальні ступені ВООЗ.
3. Синдром хронічного болю.
4. Порядок і терміни призначення наркотичних засобів у медичній

практиці. Знеболювальні ступені ВООЗ. Тактика знеболювальної терапії при легкому, середньому та сильному болю.

5. Способи введення анальгетиків. Когнітивні порушення при терапії наркотичними анальгетиками. Ад'юванти та симптоматичні засоби у комплексній знеболювальній терапії.

Формування професійних вмінь та навичок:

1. Оволодіння навичками оцінювання болю та медикаментозного знеболювання.

2. Використання оптимальних способів введення анальгетиків.

3. Запобігання розвитку ускладнень при застосуванні анальгетиків та надання допомоги при їх виникненні.

4. Застосування немедикаментозних методик знеболення.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Геронтологія в сімейній медицині: Навч. посіб. / за заг. ред. проф. Л.С. Бабінець. – Магнолія, 2024. – 510 с.

Додаткова

1. Паліативно-хоспісна допомога: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. – 2-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 328 с.

2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар, Л.М. Ковальчук, О.В. Кононов. – 4-е видання. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 600 с.

Тема 10.

Паліативна допомога інкурабельним онкологічним хворим.

Практичне заняття 4 год.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 10п1 (4г)

Дати відповіді на запитання:

1. Загальні принципи лікування онкологічних хворих. Паліативна допомога в клінічній онкології. Особливості здійснення медсестринського процесу при догляді за невиліковними хворими.

2. Профілактика та лікування пролежнів. Закреп і діарея у інкурабельних хворих.

3. Роль медичної сестри у забезпеченні гігієни пацієнтів. Чинники, які впливають на гігієну порожнини рота.

4. Можливі проблеми пацієнта, наприклад: порушення дихання, гідроторакс, порушення свідомості, нудота, блювання, діарея, порушення функції сечової системи, кровотеча тощо.

5. Медсестринські втручання з розв'язання проблем, що виникли.

Формування професійних вмінь та навичок:

1. Визначення ступеня ризику розвитку пролежнів у кожного пацієнта.

2. Здійснення заходів з профілактики пролежнів.

3. Оброблення шкіри за наявності пролежнів.

4. Допомога онкологічним хворим при:

-порушенні дихання;

-нудоті та під час блювання;

-закрепі;

-діареї;

-непрохідності кишок;

-асциті;

-гідротораксі;

-нориці;

-порушенні функцій органів сечової системи;

-шкірному свербіж;

-кровотечах;

-порушеннях свідомості;

-втомі.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Геронтологія в сімейній медицині: Навч. посіб. / за заг. ред. проф. Л.С. Бабінець. – Магнолія, 2024. – 510 с.

Додаткова

1. Паліативно-хоспісна допомога: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. – 2-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 328 с.

2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар, Л.М. Ковальчук, О.В. Кононов. – 4-е видання. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 600 с.

Тема 11.

Особливості надання паліативної допомоги пацієнтам з вірусом імунодефіциту людини. Клінічні ознаки наявності ВІЛ-інфекції у хворого на туберкульоз.

Практичне заняття 4 год.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 10п1 (4г)

Дати відповіді на запитання:

1. ВІЛ-інфекція і пов'язані з нею хвороби. Клінічні ознаки наявності ВІЛ-інфекції у хворого на туберкульоз.
2. Завдання медичної сестри та родичів при наданні паліативної допомоги вдома. Захисна ізоляція.
3. Паліативна допомога та догляд у термінальній стадії. Ізольований медсестринський догляд. Принципи. Типи ізольованого медсестринського догляду. Загальні принципи ізольованого медсестринського догляду.
4. Медичний аспект паліативної допомоги хворим на СНІД та туберкульоз.
5. Запобігання поширенню ВІЛ-інфекції в лікувальних закладах.
6. Завдання медичної сестри та родичів при наданні паліативної допомоги вдома.

Формування професійних вмінь та навичок:

1. Дотримання техніки безпеки при роботі з біологічними рідинами.
2. Оброблення рук до і після виконання будь-якої маніпуляції.
3. Оброблення рук, слизових оболонок при контакті з біологічними рідинами.
4. Використання захисних пристосувань (маски, халату, рукавичок окулярів, шапочки, фартуху).

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Геронтологія в сімейній медицині: Навч. посіб. / за заг. ред. проф. Л.С. Бабінець. – Магнолія, 2024. – 510 с.

Додаткова

1. Паліативно-хоспісна допомога: навч. посіб. / В.С. Тарасюк, Г.Б. Кучанська. – 2-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 328 с.
2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар, Л.М. Ковальчук, О.В. Кононов. – 4-е видання. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 600 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Медсестринське спостереження: добове моніторування артеріального тиску.	2
2	Участь медичної сестри у лікуванні геріатричного пацієнта. Традиційні й альтернативні методи лікування в геронтології.	3
3	Потенційні проблеми пацієнта, пов'язані з прийомом антибактеріальних засобів бактеріостатичної дії. Фітотерапія як засіб тривалого лікування захворювань.	2
4	Навчання пацієнта з цукровим діабетом та членів його родини правилам раціонального харчування, догляду за ногами, користування глюкометром.	3
5	Медсестринський процес при захворюваннях опорно-рухового апарату в похилому та старечому віці.	2
6	Медсестринський процес при психоневрологічних захворюваннях, хворобах органів слуху, зору та шкіри в похилому та старечому віці.	3
7	Паліативна та хоспісна допомога. Загальні питання та принципи організації.	2
8	Паліативна допомога при синдромі хронічного болю.	2
9	Паліативна допомога інкурабельним онкологічним хворим.	3
10	Особливості надання паліативної допомоги пацієнтам з вірусом імунодефіциту людини. Клінічні ознаки наявності ВІЛ-інфекції у хворого на туберкульоз.	3
	Усього	25

ПОТОЧНИЙ І ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Поточний контроль – здійснюється під час практичних та семінарських занять, а також шляхом відпрацювання заборгованостей і незадовільних оцінок, проведення індивідуальних консультацій.

Підсумковий контроль – семестровий іспит (залік).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

1. Оцінка **«відмінно»** виставляється, якщо студент:

- глибоко, ґрунтовно, всебічно та систематизовано засвоїв весь програмний матеріал,
- вичерпно, послідовно, грамотно та логічно його викладає,
- правильно обґрунтовує прийняті рішення, має різнобічні навички, прийоми, виконання практичних робіт, виявляє вміння самостійно узагальнювати та викладати матеріал, не допускаючи помилок,
- видозмінення завдання не викликає у нього складності,
- виявляє знання основної та знайомство з додатковою літературою, передбачених програмою на рівні творчого використання.

2. Оцінка **«добре»** виставляється, якщо студент:

- твердо знає програмний матеріал,
- грамотно і по суті викладає його, не допускає суттєвих неточностей у відповіді на питання,
- може правильно застосувати теоретичні положення і володіє необхідними навичками при виконанні практичних завдань на рівні аналогічного відтворення.

3. Оцінка **«задовільно»** виставляється, якщо студент:

- засвоїв тільки основний матеріал на рівні репродуктивного відтворення, але не знає окремих деталей,
- припускається неточностей,
- недостатньо вірних формулювань,
- порушує послідовність у викладі матеріалу,
- відчуває труднощі під час виконання практичних завдань.

4. Оцінка **«незадовільно»** виставляється, якщо студент:

- не знає значної частини програмного матеріалу,
- допускає суттєві помилки,
- з великим труднощами виконує практичні роботи на рівні нижче репродуктивного відтворення.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДІФЕРЕНЦІЙОВАННОГО ЗАЛІКУ

1. Геронтологія як наука, основні поняття.
2. Біологія старіння: теорії, закономірності, механізми, види (природне, фізіологічне); сповільнене (ретардоване); патологічне (прискорене); передчасне (прогерія) у дітей та дорослих.
3. Календарний і біологічний вік людини, їх показники для визначення швидкості старіння.
4. Метеопатичні реакції в похилому та старечому віці.
5. Організація профілактичної та лікувальної допомоги геріатричним пацієнтам, обов'язки медичної сестри щодо їх виконання. Лікувально-профілактичні заклади геріатричного типу.
6. Геріатрія. Особливості перебігу хвороб у старечому віці.
7. Метаболізм ліків та особливості фармакотерапії в старіючому організмі.
8. Психологічні особливості стосунків медичної сестри і пацієнтів похилого та старечого віку.
9. Методика медсестринського обстеження геріатричного пацієнта.
10. Особливості організації геріатричного догляду за пацієнтами похилого та старечого віку, принципи їх реабілітації.
11. Вікові зміни серцево-судинної системи та формування захворювань на тлі інволютивних змін.
12. Артеріальна гіпертензія в похилому та старечому віці. Визначення, етіологія, класифікація. Особливі форми артеріальної гіпертензії: ізольована систолічна, склеротична. Псевдогіпертензія. Медсестринська діагностика. Значення добового моніторування артеріального тиску. Медсестринський процес.
13. Кризи при артеріальній гіпертензії (гіпертонічний, гіпоангіотензивний). Невідкладна медсестринська допомога при них.
14. Симптоматичні артеріальні гіпертензії. Медсестринське обстеження. Участь у медикаментозному лікуванні.
15. Атеросклероз, ішемічна хвороба серця у похилому та старечому віці. Особливості клінічних проявів стенокардії (клінічні еквіваленти приступу), інфаркту міокарда при супутній патології в похилому та старечому віці (артеріальна гіпертензія, цукровий діабет тощо). Медсестринська діагностика, надання допомоги на догоспітальному етапі.
16. Медсестринський процес при хронічній недостатності кровообігу у пацієнтів похилого та старечого віку. Медсестринське обстеження та діагностика. Участь у лікуванні. Профілактика.
17. Аритмії у похилому та старечому віці (миготлива, екстрасистолія, блокади тощо). Визначення, етіологія, класифікація. Невідкладна допомога на догоспітальному етапі. Участь медичної сестри у

медикаментозному лікуванні.

18. Потенційні проблеми пацієнтів із патологією серцево-судинної системи, пов'язаних із тривалим прийомом ліків (серцевих глікозидів, ІАПФ, сечогінних, вазодилататорів, антагоністів кальцію тощо) та супутньою патологією.

19. Вікові зміни органів дихання та формування захворювань на тлі інволютивних змін.

20. Пневмонія, бронхіт, бронхіоліт, ХОЗЛ, рак легень. Визначення, етіологія, класифікація. Медсестринська діагностика. Медсестринський процес при цих захворюваннях. Переваги лікування вдома (домашній стаціонар), показання до госпіталізації.

21. Емфізема легень у похилому та старечому віці. Медсестринська діагностика.

22. Потенційні проблеми пацієнтів із патологією органів дихання, пов'язані з тривалим прийомом ліків (антибіотиків, сульфаніламідів тощо) та супутньою патологією.

23. Вікові зміни системи травлення та формування захворювань на фоні інволютивних змін.

24. Гастрити (гострий та хронічний типу А, В), рак шлунка. Особливості клінічних проявів, перебігу в похилому та старечому віці. Медсестринський процес. Участь медсестри в медикаментозному лікуванні. Профілактика зневоднення.

25. Виразкова хвороба (пізня, стара, стареча). Особливості клінічних проявів, перебігу в похилому та старечому віці. Медсестринське обстеження, участь у лікуванні. Профілактика.

26. Медсестринський процес при рефлюксогастроезофагальній хворобі.

27. Медсестринський процес при ішемічній хворобі кишок.

28. Жовчнокам'яна хвороба, токсичний (медикаментозний) гепатит, цироз. Особливості клінічних проявів, перебіг. Медсестринська діагностика. Медсестринські втручання.

29. Дивертикулярна хвороба кишок у похилому та старечому віці. Медсестринський процес.

30. Закрепи у похилому та старечому віці. Визначення, етіологія, класифікація, клінічні прояви. Медсестринський процес.

31. Потенційні проблеми пацієнтів, пов'язані з тривалим прийомом ліків (обволікальних, проносних тощо) та супутньою патологією.

32. Вікові особливості нирок і сечових шляхів та формування захворювань на тлі інволютивних змін.

33. Особливості перебігу старечого хронічного пієлонефриту. Особливості гострого пієлонефриту. Значення рефлюкс-нефропатії. Медсестринський процес, основні принципи лікування.

34. Гломеронефрит у похилому та старечому віці, діабетична нефропатія. Медсестринський процес.

35. Старечий амілоїдоз нирок, нефротичний синдром. Визначення, етіологія, класифікація. Медсестринський процес. Сучасні підходи до

лікування та профілактики.

36. Інфекція сечових шляхів. Визначення, етіологія, класифікація. Медсестринська діагностика, догляд. Участь медсестри у медикаментозному лікуванні. Фітотерапія як засіб тривалого лікування.

37. Доброякісна гіперплазія, рак передміхурової залози у старечому віці. Прояви. Медсестринський процес.

38. Нетримання та затримка сечі. Причини, клінічні прояви. Медсестринський процес. Сучасні підходи до лікування. Значення догляду.

39. Потенційні проблеми пацієнтів із захворюваннями сечової і статеві системи, пов'язані з тривалим прийманням ліків (антибіотиків із цитостатичною дією, сульфаніламідних препаратів тощо) та супутньою патологією.

40. Вікові зміни системи кровотворення, виникнення захворювань на тлі інволютивних змін.

41. Етіологія, клінічні прояви, діагностика анемії в похилому віці (залізодефіцитна, анемія при хронічних захворюваннях, гіпо- та апластична анемії). Медсестринський процес.

42. Гемобластози у похилому та старечому віці. Медсестринський процес.

43. Геморагічний синдром у похилому та старечому віці, зв'язок із тривалим прийомом ліків. Медсестринський процес.

44. Потенційні проблеми, пов'язані з тривалим прийманням ліків (антибіотиків, цитостатиків тощо) та супутньою патологією.

45. Вікові зміни ендокринної системи та формування захворювань на тлі інволютивних змін.

46. Цукровий діабет типу 2 у похилому та старечому віці. Визначення, етіологія, класифікація, чинники ризику. Медсестринська діагностика. Медсестринські втручання: підготовка пацієнтів до лабораторних та інструментальних досліджень, догляд при діабетичних мікро- і макроангіопатіях. Принципи лікування, участь медсестри в медикаментозному лікуванні, дієтотерапії. Фітотерапія як засіб тривалого лікування.

47. Ускладнення цукрового діабету типу 2: розвиток, перебіг, особливості надання допомоги при гіперглікемічних, гіпоглікемічних комах.

48. Поняття про гіперосмолярну, гіперлакцидемічну кому в похилому та старечому віці.

49. Захворювання щитоподібної залози у похилому та старечому віці. Медсестринський процес.

50. Потенційні проблеми, пов'язані з тривалим прийманням ліків (бігуанідами, препаратами сульфанілсечовини) та супутньою патологією.

51. Вікові зміни психоневрологічної сфери та формування захворювань на тлі інволютивних змін.

52. Деменції пізнього віку: хвороби Альцгеймера, Паркінсона. Визначення, етіологія, класифікація. Медсестринський процес.
53. Сплутаність (делірій). Визначення, етіологія, класифікація. Потенційні проблеми при тривалому застосуванні антигістамінних, протаритмічних (хінідін), антидепресантів, антипаркінсонічних, гіпотензивних (клофелін), антиспастичних (атропін, скополамін), протисудомних (фіналепсин), психотропних (препарати літію, аміназин тощо) препаратів, серцевих глікозидів, стероїдів. Медсестринський процес.
54. порушення сну. Медсестринський процес.
55. Соматоформні розлади. Визначення. Тактика медичної сестри.
56. Депресії в похилому та старечому віці. Причини. Медсестринський процес.
57. Вікові зміни опорно-рухового апарату та формування захворювань на тлі інволютивних змін.
58. Медсестринський процес при остеопорозі, деформівному артрозі.
59. Потенційні проблеми пацієнтів із патологією опорно-рухового апарату, пов'язаних із тривалим прийманням ліків і супутньою патологією.
60. Вікові зміни органа зору та виникнення захворювань на тлі інволютивних змін.
61. Клінічні прояви, перебіг, прогноз старечої катаракти, глаукоми, ретинопатії. Підходи до лікування. Медсестринський процес. Профілактика.
62. Клінічні прояви при старечому вивертанні, завертанні повіки, атонії слізозових шляхів. Підходи до лікування. Медсестринський процес. Профілактика.
63. Вікові зміни органа слуху та формування захворювань на тлі інволютивних змін.
64. Клінічні прояви та медсестринський процес при віковій туговухості, вестибулярних порушеннях у старості. Профілактика падінь.
65. Вікові зміни шкіри та формування захворювань на тлі інволютивних змін.
66. Доброякісні (папілома, стареча кератома, шкірний ріг, гемангіома) та злоякісні (базаліома, меланома тощо) пухлини шкіри у похилому та старечому віці. Медсестринський процес.
67. Правила техніки безпеки, охорони праці, протиепідемічного режиму, професійної безпеки при соматичних захворюваннях у пацієнтів похилого та старечого віку.

Міжінтеграційний зв'язок

навчальної дисципліни «Медсестринство в геронтології, геріатрії та паліативній медицині»

Змістовий розділ 1 Основи геронтології та геріатрії

Тема 1.

Вступ. Основи геронтології. Основні завдання геріатричної допомоги в Україні. Роль медичної сестри в її організації. Охорона праці в галузі.

Міжінтеграційний зв'язок

Дисципліни	Знати	Вміти
Попередні дисципліни		
«Анатомія людини»	анатомо-фізіологічні особливості та будову органів та систем людини	
«Фізіологія»	функції	
«Основи медсестринства»	медсестринський процес та його етапи	здійснювати медсестринський процес при вирішенні медико-соціальних проблем пацієнта похилого та старечого віку
«Основи психології та міжособове спілкування»	вербальні та невербальні засоби спілкування	етично-моральні аспекти при догляді за пацієнтами у похилому і старечому віці
Наступні Дисципліни		
«Медсестринство у внутрішній медицині»	процес старіння та особливості розвитку хвороб у похилому та старечому віці	медсестринський процес при вирішенні проблем пацієнта похилого та старечого віку

«Медсестринство в сімейній медицині»	процес старіння та особливості розвитку хвороб у похилому та старечому віці	виявлення проблем пацієнта, складання та реалізація плану медсестринських втручань, їх оцінювання та корекція.
«Фармакологія та медична рецептура»	особливості застосування лікарських засобів у пацієнтів похилого та старечого віку	уміти виписувати рецепти;
Внутрішньо-предметна інтеграція.	вікові анатомо-фізіологічні зміни, що проходять в органах і системах у похилому та старечому віці; особливості клінічних проявів захворювань і гострих станів у похилому та старечому віці;	-передбачати потенційні проблеми пацієнта від тривалого застосування ліків -виконувати маніпуляції: внутрішньошкірні, підшкірні, внутрішньо-м'язові, внутрішньовенні; -проводити підготовку пацієнтів та взяття біологічного матеріалу для лабораторних досліджень ; -проводити підготовку пацієнтів до комп'ютерної томографії, рентгенологічного, ендоскопічного, УЗД та інших методів обстеження; -здійснювати спостереження, моніторування стану окремих органів і систем; -здійснювати догляд, опіку над пацієнтами похилого та старечого віку; -вести медичну документацію; -надавати долікарську та невідкладну допомогу при гострих станах; -володіти правилами техніки безпеки, охорони праці в галузі, протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, роботи з медичною апаратурою тощо.

Тема 2.

Медсестринський процес при захворюваннях серцево-судинної системи в похилому та старечому віці.

Міжінтеграційний зв'язок

Дисципліни	Знати	Вміти
Попередні дисципліни		
«Анатомія людини»	анатомо-фізіологічні особливості та будову серцево-судинної системи людини	
«Фізіологія»	функції	
«Основи медсестринства»	медсестринський процес та його етапи	здійснювати медсестринський процес у разі патології ссс.
«Основи психології та міжособове спілкування»	вербальні та невербальні засоби спілкування;	етично-моральні аспекти при догляді за пацієнтами у похилому і старечому віці з захворюваннями ссс.
Наступні дисципліни		
«Медсестринство у внутрішній медицині»	основні симптоми і синдроми при патології серцево-судинної системи ; методи діагностики у пацієнтів похилого та старечого віку	медсестринський процес у разі ссс-захворювань у пацієнтів похилого та старечого віку .
«Медсестринство в сімейній медицині»	медсестринський процес при вирішенні медико-соціальних проблем пацієнта похилого та старечого віку	виявлення проблем пацієнта складання та реалізація плану медсестринських втручань, їх оцінювання та корекція.
«Фармакологія та медична рецептура»	лікарські засоби при захворюваннях серцево-судинній системі, дози	-уміти виписувати рецепти.
Внутрішньо-предметна інтеграція.	вікові анатомо-фізіологічні зміни в серцево-судинній системі в похилому та старечому віці.	-виконувати маніпуляції: внутрішньошкірні, підшкірні, внутрішньо-м'язові, внутрішньовенні; -проводити підготовку пацієнтів до загального клінічного та

		біохімічного аналізів крові; - проводити підготовку пацієнтів до проби з фізичним навантаженням при ІХС; -проводити підготовку пацієнтів до інструментальних методів обстеження (рентгенографія,УЗД серця,холтерівськкого моніторування) -здійснювати догляд, опіку над пацієнтами похилого та старечого віку; -надавати долікарську та невідкладну допомогу при гострих кардіологічних станах вдома та в лікарні; -вести медичну документацію; -володіти правилами техніки безпеки, охорони праці в галузі, протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, роботи з медичною апаратурою тощо.
--	--	---

Тема 3.

Медсестринський процес при захворюваннях органів дихання, кровотворної, сечової та статеві систем у похилому та старечому віці.

Міжінтеграційний зв'язок

Дисципліни	Знати	Вміти
Попередні дисципліни		
«Анатомія людини»	анатомо-фізіологічні особливості та будову органів дихання, кровотворної системи, сечової системи людини	
«Фізіологія»	функції	

«Основи медсестринства»	медсестринський процес та його етапи	здійснювати медсестринський процес у разі патології органів дихання, кровотворної системи, сечової системи людини;
«Основи психології та міжособове спілкування»	вербальні та невербальні засоби спілкування;	етично-моральні аспекти при догляді за пацієнтами у похилому і старечому віці з захворюваннями органів дихання, кровотворної системи, сечової системи людини;
Наступні Дисципліни		
«Медсестринство у внутрішній медицині»	основні симптоми і синдроми при патології органів дихання, кровотворної системи, сечової системи у похилому і старечому віці; методи діагностики	медсестринський процес у разі захворювань органів дихання, кровотворної системи, сечової системи .
«Медсестринство в сімейній медицині»	основні симптоми і синдроми при патології органів дихання, кровотворної системи, сечової системи ; методи діагностики	-виявлення проблем пацієнта складання та реалізація плану медсестринських втручань, їх оцінювання та корекція; -участь в організації домашнього стаціонару для пацієнтів похилого та старечого віку
«Фармакологія та медична рецептура»	лікарські засоби при захворюваннях органів дихання, кровотворної системи, сечової системи, дози	-уміти виписувати рецепти.
Внутрішньо-предметна інтеграція.	вікові анатомо-фізіологічні зміни, що проходять в органах дихання, кровотворної системи, сечової системи у похилому та старечому віці;	-виконувати маніпуляції: внутрішньошкірні, підшкірні, внутрішньо-м'язові, внутрішньовенні; -проводити підготовку пацієнтів до лабораторних методів обстеження(харкотиння на загальний клінічний

		аналіз, бактеріологічне дослідження, антибіотикограма; загального аналізу сечі, за Нечипоренком, Зимницьким, бактеріологічного) -проводити підготовку пацієнтів до інструментальних методів обстеження (рентгенографія, бронхоскопія, плевральної пункції; стернальної пункції) -здійснювати догляд, опіку над пацієнтами похилого та старечого віку; -вести медичну документацію; -володіти правилами техніки безпеки, охорони праці в галузі, протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, роботи з медичною апаратурою тощо.
--	--	---

Тема 4.

Медсестринський процес при захворюваннях органів травлення в похилому та старечому віці.

Міжінтеграційний зв'язок

Дисципліни	Знати	Вміти
Попередні дисципліни		
«Анатомія людини»	анатомо-фізіологічні особливості та будову органів травлення людини;	
«Фізіологія»	функції.	
«Основи медсестринства»	медсестринський процес та його етапи	здійснювати медсестринський процес у разі патології органів травлення

«Основи психології та міжособове спілкування»	вербальні та невербальні засоби спілкування;	-етично-моральні аспекти при догляді за пацієнтами у похилому і старечому віці з захворюваннями органів травлення
Наступні дисципліни «Медсестринство у внутрішній медицині»	основні симптоми і синдроми при патології органів травлення; методи діагностики	- медсестринський процес у разі захворювань органів травлення
«Медсестринство в сімейній медицині»	основні симптоми і синдроми при патології органів травлення ; методи діагностики	-виявлення проблем пацієнта, складання та реалізація плану медсестринських втручань, їх оцінювання та корекція у разі захворювання органів травлення геріатричних пацієнтів; -участь в організації домашнього стаціонару для пацієнтів похилого та старечого віку
«Фармакологія та медична рецептура»	лікарські засоби при захворюваннях органів травлення, дози	- уміти виписувати рецепти.
Внутрішньо-предметна інтеграція.	вікові анатомо-фізіологічні зміни, що проходять в органах травлення у похилому та старечому віці; особливості клінічних проявів захворювань і гострих станів у похилому та старечому віці;	-виконувати маніпуляції: внутрішньошкірні, підшкірні, внутрішньо-м'язові, внутрішньовенні; -проводити підготовку пацієнтів до проведення діагностичних процедур та взяття біологічного матеріалу для лабораторних досліджень(уреазного тесту,шлункового та дуоденального вмісту,калу на приховану кров); -проводити підготовку пацієнтів до рентгенографії, ФГДС із біопсією,колоноскопії, УЗД органів черевної порожнини,інтрагастральної рН-метрії); -здійснювати догляд, опіку над пацієнтами похилого та

		старечого віку; -вести медичну документацію; -надавати долікарську та невідкладну допомогу при гострих станах(при шлунково-кишковій кровотечі, перфорації виразки, кровотечі із розширених вен стравоходу, профілактика зневоднення); -володіти правилами техніки безпеки, охорони праці в галузі, протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, роботи з медичною апаратурою тощо.
--	--	---

Тема 5.

Медсестринський процес при захворюваннях ендокринної системи в похилому та старечому віці.

Міжінтеграційний зв'язок

Дисципліни	Знати	Вміти
<i>Попередні дисципліни</i>		
«Анатомія людини»	анатомо-фізіологічні особливості та будову ендокринної системи	
«Фізіологія»	функції.	
«Основи медсестринства»	медсестринський процес та його етапи	здійснювати медсестринський процес у разі захворювань ендокринної системи
«Основи психології та міжособове спілкування»	вербальні та невербальні засоби спілкування;	етично-моральні аспекти при догляді за пацієнтами у похилому і старечому віці

Наступні дисципліни «Медсестринство у внутрішній медицині»	основні симптоми і синдроми при захворювань ендокринної системи; методи діагностики	-медсестринський процес у разі захворювань ендокринної системи у пацієнтів похилого та старечого віку
«Медсестринство в сімейній медицині»	медсестринський процес при вирішенні медико-соціальних проблем пацієнта похилого та старечого віку	-виявлення проблем пацієнта складання та реалізація плану медсестринських втручань, їх оцінювання та корекція.
«Фармакологія та медична рецептура»	лікарські засоби при захворюваннях ендокринної системи, дози	-уміти виписувати рецепти.
Внутрішньо-предметна інтеграція.	вікові анатомо-фізіологічні зміни, особливості захворювань ендокринної системи, їх перебіг у похилому та старечому віці.	-виконувати маніпуляції: внутрішньошкірні, підшкірні, внутрішньо-м'язові, внутрішньовенні; -підготовка пацієнта і взяття крові на ЗАК, БАК, на вміст глюкози, тест толерантності до глюкози, гормонів щитоподібної залози, підготовка пацієнта і взяття сечі для ЗАС, визначення вмісту глюкози, глюкозуричного профілю -проводити підготовку пацієнтів до проведення ЕКГ, обстеження очного дна, УЗД підшлункової та щитоподібної залози; -здійснювати спостереження, моніторингування рівня глюкози в крові; -здійснювати догляд, опіку над пацієнтами похилого та старечого віку; -вести медичну документацію; -надавати долікарську та невідкладну допомогу при діабетичних комах, гіпоглікемічному стані і

		комі; -володіти правилами техніки безпеки, охорони праці в галузі, протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, роботи з медичною апаратурою тощо.
--	--	---

Тема 6.

Медсестринський процес при захворюваннях опорно-рухового апарату в похилому та старечому віці.

Міжінтеграційний зв'язок

Дисципліни	Знати	Вміти
Попередні дисципліни		
«Анатомія людини»	анатоμο-фізіологічні особливості та будову опорно-рухового апарату в похилому та старечому віці.	
«Фізіологія»	функції.	
«Основи медсестринства»	медсестринський процес та його етапи	здійснювати медсестринський процес у разі захворювань опорно-рухового апарату в похилому та старечому віці.
«Основи психології та міжособове спілкування»	вербальні та невербальні засоби спілкування;	етично-моральні аспекти при догляді за пацієнтами у похилому і старечому віці
Наступні дисципліни		
«Медсестринство у внутрішній медицині»	основні симптоми і синдроми при захворюваннях опорно-рухового апарату; методи діагностики	медсестринський процес у разі захворювань опорно-рухового апарату у пацієнтів похилого та старечого віку

«Медсестринство в сімейній медицині»	медсестринський процес при вирішенні медико-соціальних проблем пацієнта похилого та старечого віку	-виявлення проблем пацієнта складання та реалізація плану медсестринських втручань, їх оцінювання та корекція.
«Фармакологія та медична рецептура»	лікарські засоби при захворюваннях опорно-рухового апарату, дози	-уміти виписувати рецепти.
Внутрішньо-предметна інтеграція.	вікові анатомо-фізіологічні зміни, особливості захворювань опорно-рухового апарату, їх перебіг у похилому та старечому віці.	-виконувати маніпуляції: внутрішньошкірні, підшкірні, внутрішньо-м'язові, внутрішньовенні; -підготовка пацієнта до загального клінічного та біохімічного аналізів крові, виявлення маркерів кісткового метаболізму ; -проводити підготовку пацієнтів до проведення інструментальних обстежень пацієнта (ультразвукової, рентгенологічної денситометрії); -організація домашнього стаціонару: навчання пацієнта самостійному ходінню, стоянню, користуванню милицями ; -здійснювати догляд, опіку над пацієнтами похилого та старечого віку; -вести медичну документацію; -володіти правилами техніки безпеки, охорони праці в галузі, протиепідемічного режиму, під час обстеження, виконання маніпуляцій, роботи з медичною апаратурою тощо.

Тема 7.

Медсестринський процес при психоневрологічних захворюваннях, хворобах органів слуху, зору та шкіри в похилому та старечому віці.

Міжінтеграційний зв'язок

Дисципліни	Знати	Вміти
Попередні дисципліни		
«Анатомія людини»	анатомо-фізіологічні особливості та будову нервової системи, органів слуху, зору та шкіри	
«Фізіологія»	-функції.	
«Основи медсестринства»	медсестринський процес та його етапи	здійснювати медсестринський процес у разі захворювань психоневрологічної сфери, хворобах органів слуху, зору та шкіри
«Основи психології та міжособове спілкування»	вербальні та невербальні засоби спілкування;	етично-моральні аспекти при догляді за пацієнтами у похилому і старечому віці
Наступні дисципліни		
«Медсестринство у внутрішній медицині»	основні симптоми і синдроми при захворюваннях психоневрологічної сфери, хворобах органів слуху, зору та шкіри в похилому та старечому віці; методи діагностики	медсестринський процес при захворюваннях психоневрологічної сфери, хворобах органів слуху, зору та шкіри в похилому та старечому віці;
«Медсестринство в сімейній медицині»	медсестринський процес при вирішенні медико-соціальних проблем пацієнта похилого та старечого віку	-виявлення проблем пацієнта складання та реалізація плану медсестринських втручань, їх оцінювання та корекція
«Фармакологія та медична рецептура»	лікарські засоби при захворюваннях психоневрологічної сфери, хворобах органів слуху, зору та шкіри, дози	-уміти виписувати рецепти

«Медсестринство в неврології»	основні симптоми і синдроми при неврологічних хворобах	медсестринський процес при неврологічних захворюваннях
«Медсестринство в офтальмології»	основні симптоми і синдроми при хворобах органів зору	медсестринський процес при захворюваннях органів зору
«Медсестринство в оториноларингології»	основні симптоми і синдроми при хворобах органів слуху	медсестринський процес при захворюваннях органів слуху
«Медсестринство в дерматології та венерології»	основні симптоми і синдроми при хворобах шкіри	медсестринський процес при захворюваннях органів шкіри
Внутрішньо-предметна інтеграція.	вікові анатомо-фізіологічні зміни, особливості захворювань психоневрологічної сфери, хвороб органів слуху, зору та шкіри в похилому та старечому віці;	- виконання всіх видів маніпуляцій - організація домашнього стаціонару: навчання членів його родини спостереженню за психічним станом - здійснювати догляд, опіку над пацієнтами похилого та старечого віку; - вести медичну документацію; - володіти правилами професійної безпеки при захворюваннях психоневрологічної сфери, хворобах органів слуху, зору та шкіри.

Змістовий розділ 2.

Основи паліативної медицини

Тема 8.

Паліативна та хоспісна допомога. Етико-деонтологічні особливості спілкування з безнадійно хворими пацієнтами та їхніми родичами.

Міжінтеграційний зв'язок

Дисципліни	Знати	Вміти
Попередні дисципліни		

«Анатомія людини»	анатомо-фізіологічні особливості та будову органів та систем людини	
«Фізіологія»	функції	
«Основи медсестринства»	медсестринський процес та його етапи	використання стандартних планів навчання та догляду за пацієнтом
«Основи психології та міжособове спілкування»	вербальні та невербальні засоби спілкування;	етико-деонтологічні особливості спілкування з безнадійно хворими пацієнтами та їхніми родичами
Наступні дисципліни		
«Медсестринство в геронтології, геріатрії та паліативній медицині»	медсестринський процес при обстеженні паліативних пацієнтів, оцінювання та аналіз симптомів	оцінювання та аналіз симптомів, вирішення дійсних та потенційних проблем паліативних пацієнтів
«Медсестринство в сімейній медицині»	медсестринський процес в організації догляду за безнадійними хворими	-виявлення проблем пацієнта складання та реалізація плану медсестринських втручань, їх оцінювання та корекція
«Фармакологія та медична рецептура»	лікарські засоби і методи їх застосування в паліативній та хоспісній медицині	-уміти виписувати рецепти
Внутрішньо-предметна інтеграція.	вікові анатомо-фізіологічні зміни, що проходять в органах і системах у похилому та старечому віці;	- виконання всіх видів маніпуляцій -організація домашнього стаціонару: навчання членів родини пацієнта спостереженню за психічним станом -надавати паліативну допомогу та здійснювати догляд у термінальній стадії -визначення ступеня ризику розвитку пролежнів у пацієнта -вести медичну документацію;

		-психологічний захист з метою профілактики професійного та емоційного «вигорання».
--	--	--

Тема 9.

Паліативна допомога при синдромі хронічного болю.

Міжінтеграційний зв'язок

Дисципліни	Знати	Вміти
<i>Попередні дисципліни</i>		
«Анатомія людини»	анатомо-фізіологічні особливості та будову органів та систем людини	
«Фізіологія»	функції.	
«Основи медсестринства»	медсестринський процес та його етапи	використання стандартних планів навчання та догляду за пацієнтом
«Основи психології та міжособове спілкування»	вербальні та невербальні засоби спілкування;	етико-деонтологічні особливості спілкування з безнадійно хворими пацієнтами та їхніми родичами
<i>Наступні Дисципліни</i>		
«Медсестринство в геронтології, геріатрії та паліативній медицині»	-обстеження паліативних пацієнтів; оцінювання та аналіз симптомів.	оцінювання та аналіз симптомів, вирішення дійсних та потенційних проблем паліативних пацієнтів
«Медсестринство в сімейній медицині»	медсестринський процес при наданні паліативної допомоги з синдромом хронічного болю;	-виявлення проблем пацієнта складання та реалізація плану медсестринських втручань, їх оцінювання та корекція

«Фармакологія та медична рецептура»	загальні принципи медикаментозного лікування больового синдрому	-порядок і терміни призначення наркотичних засобів; -способи введення анальгетиків;
Внутрішньо-предметна інтеграція.	медсестринський процес при наданні паліативної допомоги з синдромом хронічного болю;	- виконання всіх видів маніпуляцій -здійснювати медсестринський процес при догляді за пацієнтами в разі наявності болю -застосування немедикаментозних методик знеболення. -вести медичну документацію; -психологічний захист з метою профілактики професійного та емоційного «вигорання».

Тема 10.

Паліативна допомога інкурабельним онкологічним хворим.

Міжінтеграційний зв'язок

Дисципліни	Знати	Вміти
Попередні дисципліни		
«Анатомія людини»	анатомо-фізіологічні особливості та будову органів та систем людини	
«Фізіологія»	функції.	
«Основи медсестринства»	медсестринський процес та його етапи	використання стандартних планів навчання та догляду за пацієнтом
«Основи психології та міжособове спілкування»	вербальні та невербальні засоби спілкування;	етико-деонтологічні особливості спілкування з безнадійно хворими пацієнтами та їхніми

		родичами
Наступні дисципліни «Медсестринство в геронтології, геріатрії та паліативній медицині»	-обстеження паліативних пацієнтів; оцінювання та аналіз симптомів.	оцінювання та аналіз симптомів, вирішення дійсних та потенційних проблем паліативних пацієнтів
«Медсестринство в сімейній медицині»	медсестринський процес при наданні паліативної допомоги інкурабельним онкологічним хворим	-виявлення проблем пацієнта складання та реалізація плану медсестринських втручань, їх оцінювання та корекція
Внутрішньо-предметна інтеграція.	медсестринський процес при наданні паліативної допомоги інкурабельним онкологічним хворим	-виконання всіх видів маніпуляцій -здійснювати медсестринський процес при догляді за інкурабельними онкологічними хворими -визначення ступеня ризику розвитку пролежнів у кожного пацієнта -здійснення заходів з профілактики пролежнів -оброблення шкіри за наявності пролежнів -допомога онкологічним хворим при: -порушенні дихання; -нудоті та під час блювання; -закрепі; -діареї; -непрохідності кишок; -асциті; -гідротораксі; -нориці; -порушенні функцій органів сечової системи; -шкірному свербіжі; -кровотечах; -порушеннях свідомості; -втомі.

		-вести медичну документацію; -психологічний захист з метою профілактики професійного та емоційного «вигорання».
--	--	--

Тема 11.

Особливості надання паліативної допомоги пацієнтам з вірусом імунодефіциту людини. Клінічні ознаки наявності ВІЛ-інфекції у хворого на туберкульоз.

Міжінтеграційний зв'язок

Дисципліни	Знати	Вміти
<i>Попередні дисципліни</i>		
«Анатомія людини»	анатомо-фізіологічні особливості та будову органів та систем людини	
«Фізіологія»	функції.	
«Основи медсестринства»	медсестринський процес та його етапи	використання стандартних планів навчання та догляду за пацієнтом
«Основи психології та міжособове спілкування»	вербальні та невербальні засоби спілкування;	етико-деонтологічні особливості спілкування з безнадійно хворими пацієнтами та їхніми родичами
<i>Наступні дисципліни</i>		
«Медсестринство в геронтології, геріатрії та паліативній медицині»	-обстеження паліативних пацієнтів; оцінювання та аналіз симптомів.	оцінювання та аналіз симптомів, вирішення дійсних та потенційних проблем паліативних пацієнтів

«Медсестринство в сімейній медицині»	медсестринський процес при наданні паліативної допомоги пацієнтам з вірусом імунодефіциту людини. Клінічні ознаки наявності ВІЛ-інфекції у хворого на туберкульоз.	-виявлення проблем пацієнта складання та реалізація плану медсестринських втручань, їх оцінювання та корекція
«Фармакологія та медична рецептура»	загальні принципи медикаментозного лікування пацієнтів з вірусом імунодефіциту людини	-порядок і терміни призначення наркотичних засобів; -способи введення анальгетиків;
Внутрішньо-предметна інтеграція.	медсестринський процес при наданні паліативної допомоги пацієнтам з вірусом імунодефіциту людини. Клінічні ознаки наявності ВІЛ-інфекції у хворого на туберкульоз	-виконання всіх видів маніпуляцій -здійснювати медсестринський процес при догляді за пацієнтами з вірусом імунодефіциту людини -надання паліативної допомоги вдома -надання паліативної допомоги та догляд у термінальній стадії -дотримання техніки безпеки при роботі з біологічними рідинами -оброблення рук до і після виконання будь-якої маніпуляції -оброблення рук, слизових оболонок при контакті з біологічними рідинами -використання захисних пристосувань (маски, халату, рукавичок окулярів, шапочки, фартуху). -вести медичну документацію; -психологічний захист з метою профілактики професійного та емоційного «вигорання».